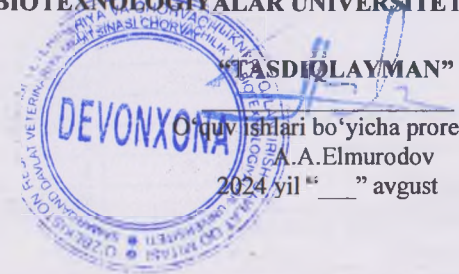

45

**OO'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

O'quv ishlari bo'yicha prorektor
A.A. Elmurodov
2024 yil "___" avgust

**QISHLOQ XO'JALIK PARRANDALARI SELEKSIYASI
FANI BO'YICHA**

SILLABUS

Magistratura mutaxassisligi uchun

Bilim sohasi:	800000	- Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	810000	- Qishloq xo'jaligi
Mutaxassislik:	70810801	- Parrandachilik

Samarqand – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Zooinjeneriya fakulteti
70810801– Parrandachilik mutaxassisligi

Fan nomi:	<i>Qishloq xo'jalik parrandalari seleksiyasi</i>
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	QXPS1108
Yil:	1
Semestr:	1
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	240
Ma'ruza	50
Amaliy mashg'ulotlar	70
Laboratoriya mashg'ulotlari	—
Seminar	—
Mustaqil ta'lim	120
Kredit miqdori:	8
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Magistrantlarga “Qishloq xo'jalik parrandalari seleksiyasi” sohalarining rivojlanishi, tasnifi, parrandalarning urug'-aymoqlaridan foydalanish, tana tuzilishi va mahsuldorligini bog'lash, rejali zotlar, liniyalar krosslarni, ustunligini asoslash, muayyan sharoitlarda ulardan foydalanish, parrandalarni irsiyatini takomillashtirish va mahsuldorligini oshirish yuzasidan nazariy va amaliy bilimlar yig'indisi bilan qurollantirib, ularga mos bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Hayvonlar fiziologiyasi
2.	Biologiya
3.	Hayvonlar genetikasi
4.	Qishloq xo'jalik hayvonlarini urchitish

Ta'lim natijalari (TN)

	<i>Bilimlar jihatidan:</i>
TN1	Qishloq xo'jalik parrandalarining seliksiyalanish xususiyatlarini bilishlari kerak;
TN2	Qishloq xo'jalik parrandalarni zotlaridan otalangan, nasldor tuxum olish bilishlari lozim;
TN3	Otalangan, nasldor tuxum olish, sifatini baholashni bilishlari kerak;
TN4	Zamonaviy krosslarning tuxumlarni ko'paytirish texnologiyasini, bilishi kerak;
	<i>Ko'nikmalar jihatidan:</i>
TN5	Naslli parrandalarning rivojlanishi davrlarini va rivojlanayotgan organizimdagi meyyordagi o'zgarishlarni aniqlay oladi;
TN6	Naslli parrandalarning rivojlanishi davrlariga ta'sir etuvchi omillarini oldini olish yuzasidan nazariy va amaliy bilimlar farqlay oladi;
TN7	Nazariy va amaliy bilimlar yig'indisi bilan qurollantirib, ularga mos bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirib baho bera oladi;
TN8	Umumiy galadagi parrandalarning fe'l-atvoriga qarab ularni boshqarishni biladi.

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Turli mulk shaklidagi parrandachilikda naslchilik holati va istiqbollari
M2	Parrandachilikda seleksiyasilash texnologiyasi
M3	Parrandachilikda seleksiyasilash va uni joriy etish
M4	Naslchilik parrandachilik xo'jaliklarida seleksiyasi usullarini qo'llash
M5	Tuxum yo'nalishidagi parrandachilik xo'jaliklarida seleksiyasi usullarini qo'llash
M6	Parrandachilikda nasl yadrosini yaratish va ularning irsiyatidan foydalanish
M7	Tovuqchilikda nasl yadrosini yaratish va ularning irsiyatidan foydalanish texnologiyasi
M8	Parrandalarni zotlar bo'yicha naslchilik ish rejasi
M9	Parrandalarni tizimlari bo'yicha naslchilik ish rejasi
M10	Parrandachilik naslchilik xo'jaliklarida seleksiyasilash texnologiyasi
M11	Kurkachiik naslchilik xo'jaliklarida seleksiyasilash texnologiyasi
M12	Parrandalarni ekstereri bo'yicha mahsuldorligini baholash
M13	Parrandalarni konstitutsiyasi bo'yicha mahsuldorligini baholash
M14	Naslchilik xo'jaliklarida parrandalarni bonitirovka qilish
M15	Tovar va boshqa xo'jaliklarda parrandalarni bonitirovka qilish
M16	Naslchilik parrandachilik xo'jaliklarida sun'iy urug'lantirishni tashkil qilish

M17	Tovuqlarni sun'iy urug'lantirishni tashkil qilish
M18	Nasldor jo'jalarni o'stirish va ularni mahsuldorlik ko'rsatkichiga qarab baholash
M19	Tuxum yo'nalishidagi nasldor jo'jalarni o'stirish va ularni mahsuldorlik ko'rsatkichiga qarab baholash
M20	Tovuqchilikda naslchilik ishi
M21	Kurkachilikda naslchilik ishi
M22	O'rdakchilikda naslchilik ishi
M23	G'ozchilikda naslchilik ishi
M24	Sesarkachilikda naslchilik ishi
M25	Bedanachilikda naslchilik ishi
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)	
A1	Nasldor parranda zotlari, uning tarkibi, holati va tavsifini o'rganish.
A2	Nasldor parrandalarni urchitishni rejalashtirish xususiyatlarini o'rganish va amaliyotga joriy etish.
A3	Nasldor parrandalarning seleksion belgilari va ularga qo'yiladigan talablarni o'rganish.
A4	Naslchilik xo'jaliklarida bonitirovka qilishni tashkil etish va o'tkazish asoslarini o'rganish.
A5	Nasldor parrandalarni bonitirovka qilishda foydalaniladigan jihozlar.
A6	Nasldor parrandalarni kelib chiqishi, ekstereri, konstitutsiyasi hamda mahsuldorligi bo'yicha baholash usullarini o'rganish.
A7	Nasldor parrandalarni bonitirovka qilish hamda ularning prinsiplarini o'zlashtirish va amaliyotga joriy etish.
A8	Nasldor parrandalarni tamg'alash.
A9	Tovuqlarni ko'paytirish biologiyasini aniqlash va amaliyotda foydalanish.
A10	O'rdaklarni ko'paytirish biologiyasini aniqlash va amaliyotda foydalanish.
A11	G'ozlarni ko'paytirish biologiyasini aniqlash va amaliyotda foydalanish.
A12	Kurkalarni ko'paytirish biologiyasini aniqlash va amaliyotda foydalanish.
A13	Bedanalarni ko'paytirish biologiyasini aniqlash va amaliyotda foydalanish.

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Mualliflar:	Yu.A. Ermatov - SamDVMCHBU, "Xususiy zootexniya" kafedrasida biologiya fanlari nomzodi, dotsent. D.M. Ibragimov - SamDVMCHBU, "Xususiy zootexniya" kafedrasida assistenti.
E-mail:	ermatovyusupbek@gmail.com
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Xususiy zootexniya" kafedrasida
Taqrizchilar:	1. Sh.K.Amirov - Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti "Oziq - ovqat xavfsizligi va texnologiyasi" kafedrasida professori q.x.f.n. 2. A.X.Xatamov - Qorako'lg'ilik va cho'l ekologiyasi ilmiy tadqiqot institutining ilmiy ishlar bo'yicha direktor o'rinbosari, q.x.f.f.d. (PhD), katta ilmiy xodimi

1. Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2024 yil 29 avgustdagi sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Xususiy zootexniya" kafedrasining 2024 yil ___ avgustdagi sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

Fakultet dekani

Kafedra mudiri

Tuzuvchilar

R. Ro'ziqulov

O.Boymatov

O.Maxmadiyarov

Yu. Ermatov

D.Ibragimov

Magistrning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-xuquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirisida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

v) 3 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
 - fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
 - bayon qilish ravon bo'lmasa;
 - fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
 - fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.
- g) quyidagi hollarda talabanning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan baholanishi mumkin:

	foydalanish.
A14	Tuyaqushlarni ko'paytirish biologiyasini aniqlash va amaliyotda foydalanish.
A15	Urushqoq zotlarni ko'paytirish biologiyasini aniqlash va amaliyotda foydalanish.
A16	Manzarali zotlarni ko'paytirish biologiyasini aniqlash va amaliyotda foydalanish.
A17	Tovuqlarni bonitirovka qilishda foydalaniladigan jihozlar.
A18	Kurkalarni bonitirovka qilishda foydalaniladigan jihozlar.
A19	G'ozlarni bonitirovka qilishda foydalaniladigan jihozlar.
A20	Parrandalarni ko'paytirishda seleksiyasining o'rni.
A21	Nasldor parrandalarni tanlash, saralash va ularni xususiyatlarini o'rganish.
A22	Parrandachilikda olib borilayotgan keng miqyosdagi seleksiyasi ishlari bilan tanishish.
A23	Parranda galasini tuzilishi, ularda naslchilik ishlari olib borish va naslchilik hujjatlarini to'ldirishni o'rganish.
A24	Nasldor parrandalarni tamg'alash usullaridan xo'jaliklarda foydalanish.
A25	Nasldor xo'rozlarni va tovuqlarni pushtini ko'paytirish yo'llarini o'rganish va amaliyotda foydalanish.
A26	Naslchilik va seleksiyasi yutuqlarini, parrandachilikda ilg'or texnologiyalarni, ko'rgazmalarni o'tkazishni tashkil etish.
A27	Turli mulk parrandachilik xo'jaliklarida zot bo'yicha naslchilik ish rejasini ishlab chiqish texnologiyasini o'rganish.
A28	Turli mulk shaklidagi parrandachilik xo'jaliklarining vazifalari va parrandachilikni rivojlantirishdagi o'rni.
A29	Nasldor parrandalarni oziqlantirish, asrash va xo'jalikni oziqa hamda parrandaxonalarga bo'lgan talablarini aniqlash.
A30	Nasldor xo'rozlarni urug'ini saqlash va ulardan xo'jaliklarda foydalanish texnologiyasi.
A31	Nasldor xo'rozlarni urug'ini olish.

A32	Nasldor parranda zotlarini tumanlashtirish rejasini ishlab chiqish asoslarini o'zlashtirish.
A33	Tabiiy iqlim sharoitiga va kasalliklarga chidamli bo'lgan nasldor parrandalar genofondidan foydalanish.
A34	Nasldor xo'rozlarni urug'ini laboratoriya tahlili.
A35	Naslli tuxumlarni saralash va baho berish (parrandalar turlari kesimida)

Mustaqil ta'lim (MT)		
1.	Parrandachilikda naslchilik ishining holati va istiqbollari.	6 soat
2.	Parrandalarni naslini yaxshilash, mahsuldorligini hamda sonini ko'paytirish	6 soat
3.	Parrandachilikda zamonaviy seleksiyasi usullaridan foydalanish hamda naslchilik ishlarini jadallashtirish asoslari.	6 soat
4.	Xo'roz va tovuqlar gen zahirasini yaratish.	6 soat
5.	Parrandachilikda gen zahiralardan foydalanib gala, oila, zot va tizimlarni yaratish texnologik jarayonlarini samaradorligini o'zlashtirish.	6 soat
6.	Parrandachilik sohasiga oid monografiya, dissertatsiyalar, adabiyotlar, ilmiy maqolalar, to'plamlar hamda jurnallardagi naslchilik va seleksiyasi ishlari bo'yicha chop etilgan yangiliklar bilan tanishish.	6 soat
7.	Parrandachilik sohasiga oid Qonun, qaror, farmon va qoidalar mazmuni.	6 soat
8.	Turli naslchilik hujjatlari, naslli parrandalar bazasini to'ldirilishini o'zlashtirish.	6 soat
9.	Xo'jalik va zot bo'yicha naslchilik ish rejasini ishlab chiqishda ishtirok etish va asosiy prinsiplarini o'rganish.	6 soat
10.	Nasldor parrandalarni baholash va natijalarini yoritishni tashkil etish tartibini o'zlashtirish.	6 soat
11.	Nasldor parrandalarni oziqlantirish, o'stirish, saqlash va ularni naslga qoldirish usullarini o'rganish.	6 soat
12.	Yosh jo'jalarni oziqlantirish, o'stirish, saqlash va ularni naslga qoldirish usullarini o'rganish.	6 soat
13.	Parrandalarning nasldorligi va mahsuldorligini baholash	8 soat
14.	Parrandalarning nasldorligi va mahsuldorligini baholashda axborot texnologiya vasitalaridan foydalanish	8 soat
15.	Parrandalarning nasldorligi va mahsuldorligini baholashda naslchilik va seleksiyasi yutuqlarini o'zlashtirish.	8 soat
16.	Parrandalarning nasldorligi va mahsuldorligini baholashda axborot texnologiya vasitalaridan foydalanish hamda	

	naslchilik va seleksiyasi yutuqlarini o'zlashtirish.	8 soat
17.	Nasldor parrandalarni sinash prinsiplarini o'rganish.	8 soat
18.	Nasldor parrandalar bo'yicha yuritilayotgan hisob-kitob ishlari va ularni hujjatlashtirish.	8 soat

Asosiy adabiyotlar		
1.	Islomxo'jayev S.S., Boboyev K.X., G'ulomov K. «Parrandachilikdan amaliy mashg'ulotlar». Toshkent, O'zbekiston nashriyoti, 1996 yil.	
2.	D.Scrivener "Popular Poultry breeds" Booshop 2014 England	
3.	Сидоренко Л.И., Щербатов В.И. «Биология кур» Учебное пособие. Краснодар. Куб ГАУ 2016 г.	
Qo'shimcha adabiyotlar		
1.	Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, "O'zbekiston" NMIU, 2017.	
2.	Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston" NMIU, 2017.	
3.	Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017.	
4.	Mirziyoyev Sh.M. "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi 2017 yil 7 fevral, PF-4947-son Farmoni. Toshkent, 2017.	
5.	Mirziyoyev Sh.M. "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" gi 2017 yil 20 apreldagi PQ-2909-sonli Qarori. Toshkent, 2017 yil.	
6.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 13 dekabrda "O'zbekiston Respublikasi davlat boshqaruviga raqamli iqtisodiyot, elektron hukumat hamda axborot tizimlarini joriy etish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" PF-5598-son Farmoni. (Qonun xujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 13.12.2018 y., 06/18/5598/2313-son	
7.	Wilson G. Pond, Fuller W. Bazer, and Bernard E. Rollin. Animal Welfare in Animal Agriculture (Husbandry, Stewardship, and Sustainability in Animal Production). Taylor & Francis Group. New York 2011 yaer.	
Axborot manbaalari		
1.	www.Ziyo.net.uz.	
2.	www.veterinariya.medsinasi.uz	
3.	www.sea@mail.net21.ru	
4.	www.veterinary@actavis.ru	